

ເຮັດວຽກ ແລ້ວ ວິຊາ ຕະຫຼານ

ພູບລົງທະບຽນ ໂດຍມີຄວາມສຳເນົາ

កំពើ, ថ្មី ៥ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ២០០៧

បេសកកម្មមួយរបស់មួលនិធីបិយវត្ថុអន្តរជាតិ មកពីទីក្រងវាសីនតោន ឱ្យសិរី បានធ្វើទស្សន៍កិច្ចនៅកម្ពុជា ពីថ្ងៃទី 22 ខែ ឧសភា ឆ្នាំថ្ងៃទី 05 ខែ មិថុនា ឆ្នាំ 2007 ដើម្បីធ្វើកិច្ចពិគ្រោះយោបល់មាត្រាឌី IV⁹ (Article IV Consultation)។ ក្នុងនីកាសបំពេញទស្សន៍កិច្ចនេះ បេសកកម្មរបស់មួលនិធីបិយវត្ថុអន្តរជាតិបានពិនិត្យមិលការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ចនិងហិរញ្ញវត្ថុថ្មី ដូចពិភាក្សាបាមួយ សម្រេចនាយកដ្ឋាមត្រី ហុង សែន ទេសរដ្ឋមន្ត្រី និងមន្ត្រីនានាដែរដោយផ្ទាក់បាលកម្ពុជា អំពីគោលនយោបាយម៉ាក្រសេដ្ឋកិច្ចនិងរចនាសម្ព័ន្ធរបស់រដ្ឋបាលកម្ពុជា។ បេសកកម្មកំណត់បានដឹងបាមួយអ្នកតំណាងនានាតិ និងសែន និង ព្រៃនសកា ដែក្នុកអភិវឌ្ឍន៍របស់កម្ពុជា សហគមនាបាលកម្ម និងក្រសួងពិសោធន៍យោបាយ សហដីទីរម្យទាំងអង្គភាព និងក្រសួងពិសោធន៍យោបាយដែលដំឡើ ។

ការអនុវត្តគោលនយោបាយម៉ាក្រសេដ្ឋកិច្ចយោងប្រឃងប្រឈរត្ថាបនផ្តល់ទូទៅស្ថិរភាព ជីវិតរោះយាមការធ្វើទូកចិត្ត ពីសំណាករិនិយភាគិនអ្នកប្រើប្រាស់ និង ដោយបានប្រចាំថ្ងៃដោយការអនុវត្តម៉ាក្រសេដ្ឋកិច្ចដីខ្លាំងភ្លាត់ កិត្តិថ្លែក កំណើនដីប្រសិរីប្រកបដោយនិរន្តរភាព អតិថិជននៅតំបន់ បំណុលក្រោមប្រទេសមានចិរភាព ហើយ កំពុងតំបន់វិញ្ញានភាពលើការកំណែរដ្ឋចនាសម្ព័ន្ធដីសំខាន់ៗមួយចំនួន ។ បេសកកម្មបានកត់សំគាល់ថា បិយាកាស នៃផ្តល់ទូទៅស្ថិរភាព ដើម្បីជីវិតរោះយាមការធ្វើទូកចិត្ត ដើម្បីក្រោមការកំណែរដ្ឋចនាសម្ព័ន្ធ ក្រុងក្រាមការកំណែរដ្ឋចនាសម្ព័ន្ធ ។

បន្ទាប់ពីការធ្វើនៅក្នុងរដ្ឋបាល 10^{3/4} ភាគរយ សំរាប់ឆ្នាំ 2006 ក្នុងមករា កំណើននៃផលទុនជាតិ (គិតជាតំណែង) ប្រមាណជាតា 9 ភាគរយ ត្រូវបានសង្កើមទុកនោះឆ្នាំ 2007 នេះ ដែលនាំមុខងាយការរើករាជៈដាច់ដាននៃផលិតកម្មកសិកម្ម និង ដោយសកម្មភាពដីខាងក្រោមដីរឿង ទេសចរណ៍ ការទាំងពេញសំលោកបំពាក់ និង សំណង់ ។ សេវាកម្ម ជាពិសេសដែកបូរិញ្ញវត្ថុ និង ទួរគមនាគមន៍ កំពុងផែបង្កើនការរូបម៉ោង ។ និន្ទាការដាច់ឡើងនេះ សង្កើមចាបិននៅតែបន្ទាប់ក្នុងដំណាក់ខ្លឹម ដោយការនិរិយាតជាលីតិបរទសន៍នៅតែមានកិត្តិរុស នាំរាយមានកំណើន ប្រមាណ 7^{1/2} ដល់ 8 ភាគរយ នៅឆ្នាំ 2008 ។ ហានិភ័យចំពោះការប្រមើលនេះរួមមាន សំពោធនៃការប្រកតប្រើដៃងកុងរឿងយកតំង់ដោ ដែលបណ្តាលមកពីការចែលជាសមាជិកអង់ការពេលិដ្ឋិតិកពេលការ

⁹ ក្រោមកិច្ចពិភោគេយោបល់មាត្រាឌី IV បុគ្គលិកសង្គមនិងឱ្យរាជរដ្ឋអនុវត្តការអង្គភាព និង ការិភាគធំការអភិវឌ្ឍន៍ និង នយោបាយសេដ្ឋកិច្ច របស់ប្រទេសជាសមាជិកនានា សំបែករាជពីភាក្សាដោយគោលកម្មការប្រតិបត្តិ ។ កិច្ចពិភោគេយោបល់មាត្រាឌី IV ចងក្រោយបំផុតធ្វើឡាល្អ 2006 ។

របស់ប្រទេសវៀរ៉ែតណាម ការលើកដែងនៃការការពារទានាប្រជាពីរិយាយកាត់ដោរបស់ប្រទេសចិននៅថ្ងៃនេះ 2008 និង លទ្ធផាត់ដែលអាកាសធ្លាក់អាមេរិកខ្លះណាយដល់វិយ័យកសិកម្ម ។

អតិថជនការបណ្តុះបណ្តាល ដល់ប្រមាណ 4 ភាគរយ នៅពេលចូលទៅការងារ ដោយស្មើបញ្ចប់នូវការកើនឡើង នៅតំបន់ត្រី និង តម្លៃពលនៃការបញ្ចូនថ្មីនៅតំបន់ប្រែងអនុរាជកិដ្ឋខ្ពស់ជាយុទ្ធន ។ ដោយសន្លឹកតំបន់ត្រី និង អនុរាជកិដ្ឋខ្ពស់ជាយុទ្ធន នៅតំបន់ប្រែងអនុរាជកិដ្ឋខ្ពស់ជាយុទ្ធន និង រដ្ឋអំណាច បានយកជំនួយបាតាថា ត្រូវរាយមានការរាយចំណុចដីប្រុងប្រយ័ត្នចំពោះសង្គមនៃការកើនឡើងរបស់សំពាងនៃ សេចក្តីផ្តើមការដាយមានមកដើរអតិថជន។

ឧនភាពតណ្ហីយកម្មវត្ថុក្រោមប្រជែង (ដោយមិនរាប់បញ្ចូលដំឡើយតតសំណង) រួមចូចមកត្រឹម $7\frac{1}{4}$ ភាគរយទេ ដលចូនជាតិ ក្នុងឆ្នាំ 2006 ។ ការរៀកចំអបន្ទិចបន្ទុចទ្រូវត្រូវក្នុងឆ្នាំ 2007 ត្រូវបានសង្កែមទុក អាស្រែយដោយភាព ខ្លះក្នុងការនៅការនៅថ្ងៃសំលេរកបំពាក់ និង ទេសចរណ៍ ។ ប្រាក់រៀបមានស្ថិរភាពជានូវទៅត្រូវក្របខណ្ឌទ្រូវភាព និង ពហ្មភាព បើយទ្វេបំនងអនុរាជាណាចិនយកឱ្យដែនដំឡើ 1.2 ពាន់លាន ដុល្លារមេរិកនៅថ្ងៃខែ មេសា ឆ្នាំ 2007 ។

ការអនុវត្តចំណូលក្នុងឆ្នាំ 2006 មានភាពខ្សោយ ដូចបញ្ជាប់សកម្មភាពសេដ្ឋកិច្ចដើរសំរីក និង ការវិកជំអាលិរដ្ឋបាលទៅការប្រមូលចំណូល ដែលតាំងឡើងក្នុងវិធីកំនែទំន់បិរព្យូទ័រតាមរណៈ (PFM)។ ការប្រមូលចំណូលនៅវិត្វុខ្សោយក្នុងឆ្នាំ 2007 ហើយតាមដៃចំណូលរបស់ជីវាសង្កើមថានឹងបានសំរេចលើសយ៉ាងច្រើន។ ចំណាយរបស់រដ្ឋបាលនៅឯធម៌ ដោយសារមួយដែលក្រោមឈាមការលើការលើកជាតិបុន ចំពោះការអនុវត្តនិតិវិធី ចំណាយចើង ។ បេសកកម្ម ជីវិត្យរោយមានការដោះស្រាយការលើបាកនេះរោយបានភាប់រហ័ស ហើយយល់ស្របចាត្រូវបានឱ្យដោះស្រាយដោយបានពេញលេញតាមដៃចំណាយនៃថ្ងៃការ ដើម្បីសំរេចនោយបានពេញលេញជាផ្លូវការ ដើម្បីក្រោមដែលជានឹងមាន 3 ភាគរយ នៃជាលទ្ធនជាតិក្នុងឆ្នាំ 2007 ដូលបិរព្យូទ័រប្រមូលដោយមួយលិតិសម្រាប់បានបន្ទះ ។

ការពិភាក្សាអំពីនយោបាយសារពើពន្លឹមជាន់ទៅដើរការកែលំអភិវឌ្ឍ និង គុណភាពនៃចំណុលនិងចំណាយដើម្បីស្ថែរបន្ទាល់ដោយត្រូវការអភិវឌ្ឍន៍ និង ការរកត់បន្ថូយភាពព្រឹក ដាក់ចេញដោយផែនការយុទ្ធសាស្ត្រអភិវឌ្ឍន៍ជាតិ (NSDP) ។ ការបង្កើនិងចំណុលប្រកបដោយចិរភាព អាចអនុវត្តបានដោយការកែលំអជាបន្តលើផ្នែកបាលចំណុល និង ការចែប់បង្គ់ ទៅបីជាការគិតគុណបាបន្ទូមឡើងត្រូវតែផ្តើកទៅលើវិធានការនយោបាយនានា រួមបញ្ចូលទាំងការយកពន្លឹមឱ្យត្រួរសម្រួល និង ការព្រៀងមូលដ្ឋាននៃពន្លឹមឱ្យតែលើខ្លួន ។ បែសកកម្មបានតាំងយោបាយរបស់នាគិតាលុយការតាំងទីនុយប្រាក់ប្រើប្រាស់ជាផ្លាមៗ និង នៅពេលបំផែកកំណើននៃចំណុលអនុរោះ និង

ស្ថាគមនីដៃការសន្យាការណា ដើម្បីបង្កើតការវិនិយោគលើមួលដូចជាលិត រួមទាំងការបង្កើតល្អីនៃការអនុវត្ត តាំងនៅក្នុងការបង្កើតបន្ទូយភាពព្រឹក ដែលធ្វើបានឡើងឡាយទឹកប្រាក់ប្រមាណ 82 លានដុល្លារមីករក្សាម ការផ្តើមលិខិតបំណុលជាតាមរាជក្រឹត (MDRI) របស់មួលនិធីរូបិយរត្តុអនុវត្ត ។

កម្មវិធីកំណែទំន់បិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈ (PFM) បានទទួលវិនិយោគពី រួមទាំងការជាក់អាយអនុវត្តមាតិការ គណនីថ្មីរបស់រាជការ និង ចំណាត់ថ្នាក់មិកា ដើម្បីតាមដានអាយុបន្ថែមឱ្យជាមួលលើចំណាយសំរាប់ ការកាត់បន្ទូយភាពព្រឹក ។ បេសកកម្មវិធីគុកចំពោះការអនុវត្តដែលការណានាដើម្បីព្រើងការគ្រប់គ្រងសាច់ប្រាក និង ការរៀបចំរបស់ដ្ឋាកិបាលក្នុងការប្រើប្រាស់ប្រព័ន្ធផន្លាការ ។

ជាមួលប្រែងអាមេរិកដើម្បីបង្កើតបំណុលជាតិដើម្បីក្នុងរយៈពេលវិះន ហើយចំណុលសារពីពន្លឺបានមកពីប្រែងនឹងផ្តល់ បិរញ្ញវត្ថុសាធារណៈដើម្បីសំរាប់ចំណាយដើម្បីអភិវឌ្ឍន៍ ។ ដោយភាពមិនពិតប្រាកដដើរកិរតនៃប្រែងបំរុង និង ពេលវេលានេដិតកម្មប្រែង បេសកកម្មមានភាពប្រុងប្រយ័ត្នចំពោះការការឃាងតាំងនៅក្នុងរដ្ឋបាលមួលដី បំនើអាយិសយប្រែង ហើយបានកត់សំគាល់ថា កំចិតាបិធីកម្មដំឡាយនៅពេលដែលចំណុលពីប្រែងមិនទាន់ ពិតប្រាកដនៅឡើយតីផ្លូវបញ្ចប់ការមិនប្រុងប្រយ័ត្ន ។ បេសកកម្មលើកទីកចិត្តរដ្ឋាកិបាលអាយបង្កើតភាព ដើម្បីក្រុមហ៊ែនចំពោះមួលដ្ឋានស្ថាប័ននិងឆ្លាប់ សំរាប់ការយកពន្លឺជារលិប្រែង និង ការគ្រប់គ្រងចំណុលពីប្រែង រួមទាំងការអនុម័តគិតផ្តើមអំពីកម្មភាពសំរាប់ឧស្សាហកម្មប្រមួលដន្តុជាន (Extractive Industries Transparency Initiative - EITI) ។

វិស័យជនាការវិកជុំសងាលយោងនាប់របៀប ទាំងប្រាក់បញ្ជី និង ប្រាក់កំចិតិកិនឡើងក្នុងកិរត 40 ភាគរយ ។ កំណើនក្នុងប្រព័ន្ធផន្លាការកំពុងតែសំរូលដល់ការអភិវឌ្ឍន៍សេដ្ឋកិច្ច និង ផ្លូវបញ្ចប់អំពីការកិនឡើងនៃការដើរ ទុកចិត្ត ។ កំណើនដើម្បីក្រុមហ៊ែនដើម្បីក្រុមហ៊ែននេះ គូរអាយការគ្រប់ពិនិត្យជនាការដែលមួលយើមិតាមចាំ ធនាគារ ទាំងឆ្លាប់ឡើងបានកំណើនអស់នៅកំចិតាបន្ទិចត្រូវ ។

ចុងបញ្ចប់ បេសកកម្មបានស្ថាគមនីចំពោះការសន្យារបស់រដ្ឋអំណាច ក្នុងមាតិកាកំណែទំន់លើកិច្ចការសំរូល ពាណិជ្ជកម្មដើម្បីមកដាក់ទៅការដែលជាប់ចាក់ទៅនឹងអង្គភាពពិភពលោក ។ បង្កើនឡើងនៃការវិកចំនួនគិត ជាការសំខាន់ជាតិសេសដែកជាតិនិងនានាដែលក្របខណ្ឌឆ្លាប់ និង ក្នុងការកំទំន់នៃការរាយតីលេរបស់គយ ។

Table 1. Cambodia: Selected Economic Indicators, 2004–07

Nominal GDP (2006): \$7254 million
 GDP per capita (2006): \$513
 Population (2006): 14.2 million

	2004	2005	2006 Est.	2007 Proj.
Real economy	(annual growth rates, in percent)			
Real GDP	10.0	13.5	10.8	9.1
Real GDP excluding agriculture	15.2	8.7	17.0	11.3
CPI Inflation (end of period)	5.6	6.7	2.8	3.8
	(in percent of GDP)			
Domestic investment	17.7	20.1	21.5	21.5
Government investment	6.0	5.4	5.6	5.3
National saving	15.5	15.8	19.5	19.4
Money and credit	(annual growth rates in percent, unless otherwise indicated)			
Broad money	30.4	16.1	38.2	42.9
Net credit to the government 1/	-2.4	-4.9	-10.6	-0.6
Private sector credit	35.9	31.8	51.6	44.7
Government operations	(in percent of GDP)			
Revenue 2/	10.3	10.3	11.5	10.7
Expenditure	14.9	13.5	13.5	13.9
Overall budget balance 2/	-4.6	-3.2	-2.0	-3.2
Foreign financing, net	4.7	4.7	4.5	3.9
Domestic financing 3/	-0.2	-1.5	-2.5	-0.7
Balance of payments	(in millions of dollars, unless otherwise indicated)			
Exports	2,589	2,910	3,693	4,270
Imports	-3,269	-3,928	-4,749	-5,489
Current account (excl. official transfers) (in percent of GDP)	-436 -8.2	-591 -9.4	-525 -7.2	-592 -7.1
Overall balance	49	65	193	246
Gross official reserves	809	915	1,097	1,400
(in months of imports of goods and non-factor services)	2.6	2.4	2.4	2.6
(in percent of uncovered dollar deposits in banks) 4/	179	146	113	90
Public external debt 5/ (in percent of GDP)	2,043 38.5	2,107 33.6	2,235 30.8	2,440 29.2
Memorandum items:				
Nominal GDP (in billions of riel)	21,343	25,693	29,809	33,822
(in millions of U.S. dollars)	5,308	6,271	7,254	...
Exchange rate (riels per dollar; end of period)	4,031	4,116	4,046	...

Sources: Data provided by the Cambodian authorities; and Fund staff estimates and projections.

1/ Contribution to broad money growth.

2/ In 2006, includes transfer of MDRI proceeds as capital revenue transfer.

3/ Includes funds in transit and payment orders in excess of cash released.

4/ Dollar deposits in commercial banks net of their unrestricted reserves at NBC.

5/ From January 2006 includes the impact of debt forgiveness from the IMF under the MDRI.